

medlemsblad for Sørkedalen Historielag

13
NUMMER 13 SIDEN STARTEN

på stubben

nr 2 • 2000 • 5. årgang

Livet i Sørkedalen

ISSN 0808-6400
fremme

«På Stubben» er medlemsblad for Sørkedalen historielag.
*Fra § 1 «Historielagets formål er å skape forståelse og
interessen for Sørkedalens historie - samt å arbeide for å
bevare dalens kulturminner og kulturlandskap».*

«På Stubben» trykkes av Grenland Reklame A/S, 3701 Skien

Redaktør: Rolf Mellem, Sakariasvn. 11, 0758 Oslo
tlf. 22 49 92 04 (P) - 23 09 37 83 (J)

Styret:

Leder:	Trygve Christensen	22 14 71 38
Nestleder:	Astrid L Dalin	22 14 29 06
Kasserer:	Thorleif Bakk	22 49 91 60
Sekretær:	Petter R Koren	22 14 42 33
Styremedlem:	Rolf Mellem	22 49 92 04
Vararepresentant:	Jørn Inge Grøttum	22 49 91 71
Vararepresentant:	Tom Krosby	22 49 92 20

Revisorer:

Revisor:	Solveig Rogstad	22 49 91 65
Revisor:	Björg Olsen	22 49 91 84
Vararevisor:	Dagny Berger	22 49 91 92

Valgkomiteen:

Ann Mari D Gulbrandsen	22 49 90 12
Tore Berger	22 49 91 92
Steinar Hoffart	22 49 46 58

Historielagets adresse: Trygve Christensen, Sakariasvn. 13, 0758 Oslo

Krigshistorie fra Sørkedalen

Harald Schrams innholdsrike og godt illustrerte hefte «Frigjøringens pris» med undertittelen «Short Stirlingulykken i Sørkedalen 10. mai 1945» er å få kjøpt på Samvirkelaget, pris 40 kr.

Ny markatur – denne gangen til Heggeliseter

Målet for bussturen er denne gangen Heggeliseter, så kryss av torsdag 8. juni, se også siste side der finner du detaljene og påmeldingstelefonene. Vi håper vi ser deg på turen.

Møtet om Sloradammen var bra besøkt, og det kom flere nyttige kommentarer fra naboer, potensielle badere og andre.

Bydelsutvalget for Røa bydel har oversendt forprosjektet til Friluftsetaten, divisjon skog og friluft, som vil invitere alle berørte parter til et møte i slutten av mai. På møtet vil opplegget for det videre arbeidet med saken bli avklart.

I dette nummer finner du litt av hvert, noen stikkord om innholdet:

Steinar Hoffart skriver om Heggeliseter.

Alf Holter skriver om «Sørkedalen i poesi», og har denne gangen skrevet om Olav Øien, som har skrevet mye fint om Sørkedalen.

«Byminner» bladet til Oslo Bymuseum hadde denne gangen en lengre artikkel om skogsarbeidet i Marka i 30-årene. Informanten Orville Alnes fra Solør, bodde og arbeidet i Marka og Sørkedalen, og fra den artikkelen har jeg sakset endel.

Så er det litt om Fridtjof Nansen - da han var mistenkt for krypskyting.

Det blir kanskje noen rolige dager innimellom, tid til ettertanke, så kan du skrive en stubb til «På Stubben».

Ønsker alle våre medlemmer en god og trivelig sommer.

Kryss av lørdag 16. september kl. 13.00, da møtes vi i Styggdalen ved Strøm for en rusletur - Sør i dalen.

Rolf Mellem

Innlegg til neste «På Stubben» innen 20. august 2000

Ikke vent til fristen, du kan sende inn med engang - takk.

Litt om Heggeliseter

Som tidligere annonsert i «På Stubben» skal Historielagets «Markatur» i år gå til Heggeliseter. I den forbindelse kan det kanskje være av interesse å vite litt om dette stedet, - dets opprinnelse og historie.

Først litt om adkomsten til stedet og hvordan den har forandret seg opp gjennom tidene. Fram til midt på 30-tallet var stedet uten brukbar kjørevei. Fra Sørkedalen var stien fra Aspeskogen,- den såkalte «Asbjørnsens vei»,- kjent fra eventyrtellerens historie «En sommernatt på Krokskogen»,- eneste adkomsten fra syd. Fra Ringerikssiden var det «Vakerseterveien», som går fra Stubdal over Stubdalsflaka,- Langebru og forbi Skamrek. I 1920-årene ble det bygget vei forbi Lysedammene opp Gopletjernsbakkene fram til Søndre Heggglidam. Denne gjorde adkomsten noe lettere. I 30-årene ble så denne veien ført videre fram til Heggeliseter og Skotta. Som bilveg var den lite egnet, men da Gråseterveien ble fullført fram til Søndre Heggglidam i årene etter krigen, ble den utbedret.

I årene 1956 - 59 ble det bygget vei fra Heggeliseter til Flåtán,- dermed var det gjennomgang fra Sørkedalen til Stubdal over Heggeliseter.

Veien vi skal kjøre på 8. juni ble påbegynt (fra Pipenhus) i 1963 og fullført i 1967. Den heter offisielt «Nye Heggelivei». Med denne veien ble Heggeliseter tilknyttet Markas moderne veinett, en vei som er lett å holde åpen også i snøvinters. I 1964 var det også fullført veibygging på vestsiden av Storflåtán fram til Damtjern.

Heggelisetra ligger flott til ved Nordre Heggelivannet.

Foto: Oslomarka

Så til selve stedet Heggeliset. Som så mange plassene ellers i Marka er nok også Heggeliset ryddet av finner. I 1686 var det ifølge finnemantallet folk av finsk avstamning både på Stubdal, Flåtán, Heggeliset, Langlia og Spålen. Etterhvert ble stedet vi skal besøke brukt som seter,- sikker av gårder på Ringerike, muligens Hesselberg. Det var flere Ringeriks setrer i traktene her. På veien oppover passerer vi Vakerseter, der det fortsatt står seterhus. På veien videre fra Heggeliset passerer vi Gagnomseter ved Skamrek. På Vakerseter var det seterdrift så sent som på 1950-tallet.

I 1917 løste Løvenskiold ut de seterberettigede på Heggeliset. Noen av de gamle husene ble visstnok flyttet til Gagnomseter, og nye hus ble bygget. Det er stort sett de husene som står der idag.

I mellomkrigstiden var det allerede stor skitrafikk til Heggeliset, der det som på så mange Markaplasser var servering den gang. Denne virksomheten er også idag i gang i helgene. Også sommerstid var det nok en del turfolk som la turen hit. Allerede i 1929 var det merkede stier fram til Heggeliset, foruten fra Aspeskogen også fra Kringla over Oppkuven.

Oversiktskart - hentet fra Den norske Turistforenings årbok 1929, da det var få bilveier i Marka.

Den siste som forpaktet Heggeliseter av Løvenskiold Vækerø var Gunnar Flåtan. Han var sønn av Kristian Flåtan på Storflåtan, og overtok Heggeliseter i 1934. Han ble gift med Else Elviken fra Ringerike, og i perioden 1938 - 59 kom det 11 barn til verden på Heggeliseter. Det var nok ikke helt lett med en så stor barneflokk på et så tungvint sted som dette var den gangen, men Else og Gunnar mestret oppgaven med glans. Et av de store problemene var nok skolegangen.

Heggeliseter ligger i Ringerike, og Heggeli-seter soknet til Vegård skole i Åsa. De 3 eldste barna hadde hjemmeundervisning første året,- kona til skogbestyreren var lærer. De begynte alle 3 samtidig, den eldste et år for sent,- nummer 2 til rett tid og nummer 3 et år for tidlig. Senere ble de ukependlere, de bodde på Ringerike i uka og var hjemme bare i helgene.

Det var langt og tungt fra Åsa til Heggelia, og det var kanskje ikke hyggelig å bo på barnehjemmet i Åsa. Det ble sett på andre løsninger, og skoleåret 1952/53 hadde de lærer og undervisning hjemme, men det var vanskelig å få lærer. Høsten 1953 flyttet de over til Sørkedalen skole, bodde først på Nordal og senere i Lysebråtahytta. Til Nordal flyttet Jorunn, Tore og Gjermund, så de fikk et par år som ukependlere nå i Sørkedalen. Helge Berg som også bodde på Heggelia, forteller: «Jeg bodde hos Ole Haga på Lysebråten første året jeg gikk på skolen. Når skolen var ferdig på lørdagen, det var ingen lørdagsfri den gang. Den vinteren var veien bare brøytet til Gråsetra, så da ble alle kjørt dit, også måtte vi gå derfra og hjem - en heller drøy tur. Det var ikke hver helg jeg dro hjem».

Fra 1956 var veien til Sørkedalen ble i såpass stand at det ble skole skyss. Bjarne Tobiassen, lærer på skolen fikk leilighet på Boligen, og ble den som først kjørte skolebussen. Han hadde med tømmerhoggere innover om morgenen, og skolebarna nedover, også de på Slora var med på bussen. Ofte var det en runde i Sørkedalen for å hente hoggere som skulle innover. Bjarne Tobiassen hadde jobben som sjåfør til høsten 1959, da overtok Gustav Johansen på Nordre Solberg. Han kjørte skolebussen til den ble lagt ned i 1964, da var alle skoleungene flyttet fra Heggelia.

De eldre som gikk på videregående bodde på Nordre Solberg, for de passet det ikke med skolebussen.

Da skolebussen kom ble det også sikrere med varetransporten, selv om denne hadde pågått i mange år på den gamle veien om Lysedammene og Gopletjernsbakkene der Kristen Kristensen hadde skranglet seg opp med en liten lastebil.

Årene 1956 - 59 ble en milepel i Heggeliseters historie,- først kom skolebussen,- i 1957 fikk stedet elektrisk strøm, og i 1959 var det som før nevnt blitt vei til Flåtan og dermed veiforbindelse også til Ringerike.

Idag er eiendommen Heggeliseter overtatt av Gunnar Flåtans eldste datter Gunvor som de som blir med på turen 8. juni vil kunne treffe der oppe.

Som dere vil se like før vi kommer fram til selve Heggeliseter er det flere boliger der oppe. Foruten den gamle skogbestyrerboligen og 3 hytter er det 2 nyere boliger. Disse ble bygget i 1956/57,- da det i 50-årene var en trend i skogbruket at skogsarbeiderne skulle bo så nær arbeidsstedet som mulig, og dermed slippe å ligge borte i koiene. På det meste var det 5 familier bosatt i «Heggeligrenda» og på Heggeliseter. Dette varte imidlertid ikke lenge. Utover i 60-årene ble både skogsarbeidere og funksjonærer flyttet ned til Sørkedalen, og idag er disse stedene utleid som feriesteder.

Vel møtt til en ny forhåpentligvis vellykket «Markatur».

Sørkedalen, april 2000

Steinar Hoffart / Rolf Mellem

Fra Gunnar Raabes bok, Nordmarka og Krokskogen, sommer og vinter

«Vakkert er det på Heggelia, særlig når sola står lavt over åskanten og kaster sine lange skygger inn mellom trærne på andre siden av vannet. Men all hegge som har gitt stedet navn, hvor er den? Nei, du kan nok spørre, for hegg finnes det ikke her på Heggelia. Gunnar Flåten forteller da også at navnet er en forvanskning av Heikinenlia, det var navnet på den finnen som engang ryddet plassen».

Sørkedalen i poesi

Dikt av Olav Øien

Olav Øien var ansatt som skogvokter hos Løvenskiold/ Vækerø i hele 46 år. Han begynte sin tjeneste i Hakadal Gods' skoger. Etter 20 årstjeneste i Hakadal, kom han i 1931 til Sørkedalen, hvor han hadde ansvar for skogsdriften i Grøttum distrikt til han ble pensjonert i 1957. Han var født i Rindalen på Nordmøre i 1884, og han døde i Sørkedalen i 1961.

I skogen fikk Øien brukt sine fagkunnskaper og dyrke sine interesser. Først av alt var han en skogens mann. Der hentet han inspirasjon til mange av sine dikt og beretninger. Men også som aktiv deltager i lokalmiljøet møtte han mange, både personer og hendelser, som han ikke glemte. Dikt og beretninger skrev han ned i sine dagbøker. Dem beholdt han for seg selv. Vi har fått familiens tillatelse til å gjøre kjent noen av hans dikt.

Bare 2 av diktene refereres her. Flere kan kanskje hentes frem ved en senere anledning.

Diktet «Vår» skrev han på en tid da okkupasjonstidens slutt så ut til å nærme seg. Diktet har en «dobbel bunn». Optimismen var stor i Norge. Øien delte troen på en lysere fremtid.

A.H.

«Vår»

Der går et vårbud over bygda vår,
der går en luftning langsmed åsens sider,
vi føler luften mettet står
med løfter fram mot nye tider.

Vi føler isen brytes over frosne vande.
Vi ser at sneen smelter bort i dal og li -
vi aner det er brytningstid i landet,
som varsler varsomt inn den nye tid.

Alt vekkes nå tillive som av et trylleslag
og telen løsner etter vinteren og kulden.
Du ser det vokser og det gror fra dag til
dag
og såfrøet skal legges ned i mulden.

Sørkedalen

Av norsk natur du rikt har fått i vuggegave,
du eier alt av skjønt som øiet ønske kan.
Du vakker er når alting blomstrer som en have
eller når i høstens prakt du står i farvers brann.

Den hele bygd, med gård ved gård i som'rens prakt,
er rik på vekslende og skjønn natur.
De høie åser står i rad som vern og vakt
om frodiggrønne lier med styrtinger og ur.

Og ned igjennem dalen går elven dyp og rolig
i krok og sving imellem bjerk og orekratt.
Og i dens blanke flate speiles skogene og viltets bolig,
et billed som forstyrres kun hver gang en ørret spratt.

Den beste plass har bygden gitt sin kirke.
Den ligger pent, den ligger høit og fritt.
Den kalder på oss i vårt hverdags virke,
men mest om helg når klokkens tone lyder bredt og vidt.

Vi elsker denne bygd, som alt for meg er blevet.
Vi elsker den, for her har mine fedre strevet.
De fant sin hvile i sin hjembygds jord-
så la oss enes om å løfte bygda vår i gjerning og i ord!

Av Olav Øiens dikt finner du et par stykker i tidligere nummere av «På Stubben»:

i nr 2/1999 dikt til verdensmesteren, skrevet til Lars Bergendahl etter hans verdens-
mesterskap på 50 km i 1939

i nr 3/1999 diktet Sørkedal, som var klippet fra Nordmarksposten 2/1989.

Skogsarbeidere og tømmerhoggere

Før krigen var flesteparten av tømmerhoggerne sesongarbeidere, som kom om høsten og dro hjem på forsommeren når fløyten var over. Flesteparten kom fra Odalen og Solør, og mange kom igjen år etter år. Sørkedølene var mest opptatt med tømmerkjøring, få var aktive tømmerhoggere. Se også «På Stubben», Steinar Hoffart's artikler, «Litt om fløting i Sørkedalsvassdraget i nyere tid» - i nr. 1/1997 (2), og «Sørkedalens rolle i driften av Løvenskiold Vækerøs skoger gjennom tidende» i nr. 2/1999 (9). Omtalen av leilendingsforeningen og kjørelaget står i nr. 3/1998 (7).

I Byminner nr. 1 - 2000, bladet til Oslo Bymuseum, har denne gangen tatt for seg arbeidet i skogen i 1930-årene, hvor jeg har sakset av innholdet:

«Byminner handler denne gangen om livet i skogen. Informanten Orville Alnes forteller om sine arbeidsdager som tømmerhogger i skogene rundt Oslo i 1930-årene. Orville er født i 1909».

Artikkelen heter: **«Jeg kom hit for å arbe' - og det har jeg jammen fått !
Skogsarbeid i Nordmarka i 1930-årene
Orville Alnes».**

«Våren 1930 pakket jeg øks, barkespade og kaffekjele og dro fra hjembygda i Solør innover til Oslo og Sørkedalen. En kamerat av meg, som hadde arbeidet der året før, hadde skaffet meg arbeid i Løvenskiolds skoger. Det var i depresjonstida, og det var svært vanskelig å få arbeid i hjemtraktene. Men her stod veldige skogstrekninger og ventet, og jeg fikk arbeide her i flere sesonger i 1930-årene.

Ved Skansebakken var det sagbruk hvor tømmeret ble foredlet til bord og planker. Bakhon, det ytterste laget av tømmeret, ble kappet og lagt opp i favner og solgt som ved. Dårligere virke gikk til slip. Tømmeret som var hogd nærmest saga, ble kjørt dit med hest om vinteren. Tømmeret lenger innenfra, og det var det meste, ble fløtet langs to elver, Langlielva og Heggeli/Sørkedalselva. Bøndene i Sørkedalen leide gårdene av Løvenskiold. En bonde fortalte at han betalte 800 kr pr. år, men da hadde han plikt til å kjøre tømmer i skogen om vinteren. Kjøringen fikk de betalt for etter tariff. Det gjaldt også hoggerne, men det var dårlige betalingsvilkår i den tida. Man fikk lønn etter kubikkinnholdet på stokkene man hogde. For de største stokkene som inneholdt mest, fikk vi 1,20 kr pr. kubikkmeter, og for de minste 2,30 kr pr kubikk. Det var mest av de store, så gjennomsnittslønna kunne bli ca. 1,50 kr pr kubikk. Man måtte hogge ganske mye som dagen for at det skulle bli noen særlig lønn av det. Det var omtrent samme lønna i Solør, men den skogen var lettere å hogge.

Løvenskiolds skog var delt inn i forskjellige skogvokterdistrikter. Skogvokterne hadde oppsyn med blinking, lønnsutbetalinger o.l.

Under dem kom skogvokterassistentene som tok seg av blinkingen og avregningen av tømmeret, dvs. oppmåling av kubikk pr. hogger. Ved Skansebakken het skogvokteren Vangen, og assistenten Rogstad. Noe senere kom skogvokter Føyen, og da Heggelia ble eget skogvokterdistrikt, flyttet han og kona dit. Det var ganske ensomt i vintertida der, med bare skogvokterboligen og Heggelisetra».

Bilde av Krokskogen med nordre Heggelivann i forgrunnen, og Heggeliseter i skyggekannten, bildet er tatt i januar 1951. I bakgrunnen ser du Flåtán

Foto: Byantikvaren

Så har jeg gjort et hopp i artikkelen, og tar med avsnittet om fløting:

«Fløting

Det var fløting fra Heggelivannet ned til Sloradammen. Der gikk det tømmerrenne. Før fløtte man i Heggelielva, men den var så bratt og gikk i stryk, så mange stokker ble skadet da de stanget inn i steiner og fjellvegg. (Det kan bemerkes at det gikk ras i Heggelielva som gjorde fløtingen ekstra vanskelig). Det gikk en svær tømmerrenne fra Heggelidammen og ned til Otertjern, og derfra en bratt renne ned til Sloradammen. Den videre fløtinga gikk ned elva til Bogstad gård hvor sagbruket lå. (en liten parentes, det er mer riktig å si det ble fløtet til Bogstadvannet, for sagbruket lå på Fossum, tvers over vannet for Bogstad gård). Vi brukte tømmerrenna som gangvei når vi gikk fra Heggelidammen og ned til Sørkedalen, den var 70-90 cm bred i bunnen og fin å gå i. De slapp vann dit fra dammen i fløtinga, og slapp tømmeret en og en stokk nedover. Det gikk ikke så fort den første stykket til

Otertjern, men ned til Sloradammen var det bratt, så stokkene fikk en voldsom fart. Da fløtinga pågikk, kunne det være rene folkevandringen dit for å se tømmeret komme for full fart ned i dammen. Jeg var ikke der nede noen gang, for jeg var jo med og fløtte. Stokkene ble kjørt med hest inn til renna, og så ble de veltet opp i renna. Det var oppbygd så vi kunne trille stokkene, også slippe dem med den enden først som skulle nedover. Det var viktig å gjøre dette ordentlig, så det ikke ble problemer med stokker som møttes i renna. Det var også fløting fra Øvre Heggelivann og de to små vannene Skotta og Skamrek. Der fløtte de først, og så ble tømmeret dratt etter vannet med slep, noe liknende det som ble brukt i Glomma ved Fetsund. I Heggelia ble tømmeret ikke sortert, bare slept fram til utløpet. Det var også en tømmerrenne fra Øvre Heggelivann ned til Nedre, et kort stykke. Det var også tømmerrenne i Langlia. En gang var vi med i fløtinga fra Sloradammen til Bogstadvannet. Grøttumsbråten, far til den kjente skiløperen, var formann. Da bandt tømmeret seg ved en av Vennergårdene, der det er bru og noen svinger i elva. Flere av oss ble kommandert dit ned. Vi brukte lange haker i fløtingen, og der stod folk på land med hakene, for i Sørkedalen var man ikke vant til å gå ut på løstømmeret slik vi gjorde i Solør. Der måtte vi alltid gjøre det, og gå ut på mindre stokker også. Denne floken her var av stort solid tømmer, så for kameraten min og meg gikk det greit. Vi sprang utpå, og det varte ikke lenge før floken var løst. Så sprang vi til lands når tømmeret beveget seg nedover. Det var jo ingen kunst for oss, men de andre som ikke var vant til det, syntes det var godt gjort. Grøttumsbråten sa: «Nå kan der sette dere og hvile, gutter, for nå har dere gjort et godt arbeid! Nå kan dere ta det med ro når dere går opp igjen.» Grøttumsbråten var en av de beste arbeids-formenn jeg har opplevd, fikk alle til å yte sitt beste og verdsatte arbeidet som ble gjort.»

(I parentes må det legges til at Grøttumsbråten, gikk i Sørkedalen under navnet Per Bråtan, og var kjent som den rene hærfører i det årlige felttoget som fløyten var, her var han suveren, og hans beslutninger la ikke skogsjef eller godseier seg opp i, dette var noe Per kunne. Per var Sørkedalens første toppløper på ski, vant kongepokalen i Husebyrennet 1889, forløperen til Holmenkollrennet. Var blant stifterne av Sørkedalens Per Bråtan (Peder Grøttumsbråten) skiklub i 1886, det som senere ble Sørkedalens idrettsforening.)

(1862-1950),

foto: Sørkedalsvassdraget og Sørkedalen

Jeg bruker saksen flittig her følger:

«Skogsveiene i Nordmarka - førstemann til Heggelia med bil

I 1932 tok jeg sertifikat, det var den vinteren jeg jobbet på en gård. Det var en som het Brenna som kjørte lastebil med grus og slikt til veien, så jeg var med han for å lære å kjøre. Han hadde en yngre bror, jeg tror neimen ikke han var konfirmert engang, og han lærte meg å kjøre på sideveiene om søndagene. Jeg greide å ta kortet etter dette.

En sommer kjørte jeg grus innover veiene mot Heggelia. Jeg kom en gang kjørende med proviant fra dammen og forbi Vakerseter og til Heggeliseter, og da jeg kom med varene, sa mannen på Heggeliseter: «Du er første mann som har vært her inne med bil noen gang».

Vi kjørte grus hele den sommeren, jeg kjørte en 1928-modell Ford. Det var bare en smal vei innover, den var 2,30 m bred, så det var ikke mye å gå på. Det var heller ingen snuplasser, så jeg brukte å kjøre inn med lasset, og så rygge tilbake til grustaket der vi tok grusen. Jeg tok av den ene døra på bilen, ved sjåførplassen, for å få bedre oversikt når jeg rygget bakover. Det var over en kilometer, med svinger og bakker. Men jeg hadde etter hvert gjort dette så mange ganger at gikk helt i ett. Vi drev også med grøfting og sprenging til skogsveiene. I Sørkedalen var det en veivokter som het Kristen Berger, han var også knyttet til kirken som graver. Han var litt av en fæling, for en dag kom et en og spurte etter en gammel kjenning, vet du hvor det ble av han? «Tja,» var svaret til veivokteren, «hvor det blei av'n vet ikke jeg, men har nå i alle fall begravd'n..!»

Fra avslutningen av stykket:

«Vi fisket en god del i vannene der inne. En gang lå vi en hytte ved Heggelivannet. Heggelivannet var oppdemt, og hvis det ble for lite vann i Bogstadvannet, ringte de i telefon til hytta og ga beskjed om at vi måtte slippe vann fra Heggelivannet, og ny beskjed når det var blitt nok, så vi kunne stenge igjen. Jeg arbeidet sammen med en odøling der som het Hans Løkken, som var munter og hyggelig. Det var mye ørret i vannet der oppe, og en gang fant vi på at vi skulle tette dammen så det nesten ikke kom ut vann i elva, og så fiske opp den ørreten som var nedenfor. Vi tettet med mose om kvelden, og neste dag stod ørreten tett i småkulpene. Vi plukket opp 7-8 liter i et spann og tok med til hytta, det var jo som rene fjellørreten dette. I mellomtida hadde vi vært oppe i ei lita myr der, for dette var om høsten og multene var modne. Så den kvelden hadde vi stekt ørret med multer til dessert. «Ja, kan vi nå bedre ha det!» sa Hans der vi satt og spiste.»

Fiskemetoden som Orville og Hans brukte er ikke å anbefale, men idag er det en umulighet, det er ikke mange dråper som slipper gjennom Heggelidammen - det er annen tetningsmasse enn mose. Når vi ser hvordan Heggelielva er idag, så spørs det ikke om Bærum kommune burde hatt ei vakt på dammen, så de kunne løsne litt på låsen å få vann i elva. Er hagevanning i Bærum viktigere enn vann i elva ?

Dette er fin artikkel om arbeidet i skogen, det er kanskje noen av våre eldre medlemmer som kjenner Orville Alnes. Det kan kanskje være inspirasjon til andre, ta pennen fatt og skrive litt om dagligliv og arbeid.

Noen steder har jeg kommet med noen tilleggsopplysninger i parentes, mest for å utfylle litt. Tilslutt kan vi nevne korrekt navn er Søndre og Nordre Heggelivann, ikke nedre og øvre.

rom

Gårds-, fløyte- og skogsredskap

Hva finnes rundt på låvene i uthusene, vi er interessert i å ta noen bilder, lage en liten beskrivelse. Hva har det vært brukt til når ble det brukt etc. Vi tenker oss en registrering. Har du noe på lager så ta kontakt med Thorleif Bakk, tlf 22 49 91 60.

Mye kan hende

Inge Øien, sønn til skogbestyrer Olav Øien, arbeidet i Løvenskiold/Vækerø som bygningsingeniør noen år etter eksamen ved høyskolen i Trondheim. Den første tiden bodde han hjemme på Venner i Sørkedalen. Han hadde kontor på Vækerø og reiste daglig til og fra jobb med buss. På den tiden hadde skogvokterne hjemmekontor og hadde ansvar for skogsarbeiderne i sine distrikter, bl.a. avlønning av folkene.

Det var nok ganske vanlig at Inge, som var på Vækerø stort sett hver dag, ble utnyttet som «kurer» mellom Vækerø og skogvokterne på Venner. Skogvokter Hilmar Lyse var nabo og kollega til Inges far.

Inge har fortalt en historie som han selv ikke kunne glemme: Han fikk en dag i oppdrag å overbringe til skogvokter Lyse en konvolutt med 20.000 kr. Det var lønningspenger til skogsarbeidere. Som vanlig tok Inge bussen hjem etter jobben. Bil hadde han selvfølgelig ikke selv på den tiden. Vanen tro, la han den sorte veska si, der pengene lå i en konvolutt, opp på hylla over seg i bussen. På veien hjem, ved Zinober-brua var det visst, oppstod en situasjon som medførte at sjåføren måtte trække bremsepedalen brått og kraftig inn. Veskene gled fremover en plass i bussen. Tilfeldigheten var at veska som lå på hylla over Inge, var nøyaktig lik hans egen. Da han kom hjem og skulle bringe over til Lyse konvolutt med alle disse pengene, fant han bare en avis og en pose med noen egg i veska. Det er lett å forstå at han ble ganske het og fortvilet. Det første han tenkte på, var å varsle politiet. Han tok telefonen øyeblikkelig, men han fikk ikke svar. Ikke med en gang, men plutselig fikk han «på tråden» en som også strevde med å komme frem til politiet. Det var forresten en hyggelig kar Inge hadde «fått på tråden», og de fikk begge fortalt at de hadde fått annen veske enn sin egen. Det gikk fort opp for dem at det var nettopp de selv som hadde forvekslet vesker. Inge fikk tilbake sin veske med 20.000 kr i en konvolutt, og han leverte tilbake vesken med en avis og noen egg til mannen med samme slags veske.

Så god kunne enden på en nesten skremmende opplevelse være, iallfall den gangen.

A.H.

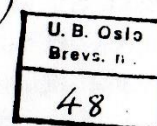
Hr Student Fridtjof Nansen som «krypskytter»

At Fridtjof Nansen og hans brødre brukte Nordmarka flittig har vi alle lest om. Særlig Fridtjof har brukt Marka til å utvikle sine ski- og skyteferdigheter. Ja det er vel her han la grunnlaget til det eminente friluftsmenneske han ble. Her er en historie om ham som mistenkt krypskytter.

Kjærted den jagttur, som Hr. Student Fridtjof Nansen i October 1881 foretog ved Langlien skede uden min Tilladelse, saa har jeg dog - efterat være bleven gjort bekendt med Sagens nærmere Sammenhæng - nemlig at min Broder Baron Herman Wedel Jarlsberg paa Bogstad hertil har givet Tilladelse - at Grund til at antage, at Hr. Fridtjof Nansen handlede i god Tro med Hensyn til Jagtens Tilladelighed, hvorfor jeg herved tilbageholder min Beskyldning mod Hr. Fridtjof Nansen for ved nævnte Anledning at have drevet ulovlig Jagt.

Bærum Værk den 7de Juli 1882

Harald Wedel Jarlsberg

«Oversættelsen» er følgende:

Uaktet den jagttur, som Hr. Student Fridtjof Nansen i October 1881 foretog ved Langlien skede uden min Tilladelse, saa har jeg dog - efterat være bleven gjort bekendt med Sagens nærmere Sammenhæng - nemlig at min Broder Baron Herman Wedel Jarlsberg paa Bogstad hertil har givet Tilladelse - at Grund til at antage, at Hr. Fridtjof Nansen handlede i god Tro med Hensyn til Jagtens Tilladelighed, hvorfor jeg herved tilbageholder min Beskyldning mod Hr. Fridtjof Nansen for ved nævnte anledning at have drevet ulovlig Jagt.-

Bærum Værk den 7de Juli 1882

Harald Wedel Jarlsberg

Dette brev er hentet fra Universitetsbiblioteks brevsamling og offentliggjort i et småskrift fra Det Norske Videnskaps-Akademi i 1993 om «Fridtjof Nansen og hans slektsbakgrunn», forfattet av professor dr. theol.Nils E Bloch-Hoell. Forfatteren avslutter dette innslaget med: *«Dette dokumentet om den jaktglade unge Fridtjof Nansen er visstnok ikke tidligere offentliggjort. Det er på flere måter tidstypisk. Det viser hvor høytidelig man den gang tok seg selv og andre. Med sin snirklede stil virker det i vår tid nærmest komisk.»*

Jeg takker vårt medlem, Arnstein Kirste, fra Bekkestua for dette artige innlegget til «På Stubben». Han har lang fartstid i Asker og Bærum historielag – hvor han var redaktør av årsskriftet i mange år.

Sørkedalens IFs turorientering

blir i år arrangert for 10. gang !!

I anledning jubileet har vi i år plukket ut 6 historiske poster. Flere av disse kan du nå med sykkel. Vi har fått leder i Historielaget, Trygve Christensen til å skrive litt om hver av disse KULTUR-O-postene.

SIFs tur-O-tilbud gir deg mulighet til mange spennende og fine turer. Sammen med familie, venner eller alene kan du oppdage nye idyller, en elg eller fem, noen rådyr, og ikke å forglemme en spennende postjakt. Avhengig av hvor mange poster du finner og antall poeng som postene gir, kan du samle til gull, sølv eller bronsemerke. Vårpostene henger ute hele perioden fra og med 5.mai til og med 8. oktober. Høstpostene henger ute fra og med 6.juli til og med 8. oktober.

Tur-orienteringskonvolutter selges fra 5. mai på Samvirkelaget og Statoil Bogstad. Konvolutt med kart og stemplingskort koster kr 80.

REFERAT FRA ÅRSMØTET 15. FEBRUAR 2000

Da lagets leder Trygve Christensen ønsket velkommen, var det ca 35 medlemmer tilstede.

1. Valg av møteleder og to til å undertegne protokollen

Det fremkom ingen merknader til innkallingen. Jan M. Fredriksen ble valgt til møteleder og Petter R. Koren til referent. Ann Mari Damengen Gulbrandsen og Alf Holter ble valgt til å undertegne protokollen.

2. Årsberetning

Årsberetningen var gjengitt i «På stubben» nr. 1/2000 og ble lest opp på møtet. Enstemmig godkjent.

3. Regnskap

Revidert regnskap for 1999 var tatt inn i «På stubben» nr 1/2000. Regnskapet viste et overskudd på ca kr 11 000 og totale utgifter nær kr 30 000, beholdning ca kr 40 000. Enstemmig godkjent.

4. Innkomne forslag

Ingen innkomne forslag

5. Budsjett

Styret la frem følgende forslag til budsjett for 2000:

Inntekter:	Medlemskontingent	kr 34 000	
	Renter på kapital	kr 1 000	
	Innsamling på møter	kr 1 000	
	<u>Opptjente renter på Sloradamkonto</u>	<u>kr 1 800</u>	<u>kr 37 800</u>
Utgifter	«På Stubben», trykking og utsending	kr 22 000	
	Lokalleie	kr 3 000	
	Møteutgifter	kr 1 500	
	Kontingenter	kr 800	
	<u>Diverse (honorarer, gaver m.v.)</u>	<u>kr 1 500</u>	<u>kr 28 800</u>
	<u>Overskudd</u>		<u>kr 9 000</u>

Årsmøtet vedtok budsjettet enstemmig, herunder at medlemskontingenten for 2000 skal være kr 100 for enkeltmedlemmer og minst kr 300 for støttemedlemmer.

6. Valg

På vegne av valgkomiteen foreslo Tore Berger:

Styremedlemmer for 2 år: Astrid L Dalin
 Rolf Mellem
 Thorleif Bakk

Varamedlemmer for 1 år: Jørn Grøttum og Tom Krosby

Revisorer: Solveig Rogstad
 Bjørg Olsen

Vararevisor Dagny Berger

Valgkomite for 1 år: Tore Berger
(foreslått av styret) Ann Mari Damengen Gulbrandsen
 Steinar Hoffart

Alle valgt enstemmig ved akklamasjon

Etter årsmøtet overrakte Astrid L. Dalin på vegne av styret og årsmøtet boka «Kulturminner og skogbruk» til Steinar Hoffart som takk for innsatsen i styret.

Etter servering av kaffe og kaker kåserte Steinar Hoffart om utviklingen av jordbruket i Sørkedalen og viste med bilder og statistikk utviklingen for dyrehold og dyrket areal, også presentert i «På stubben» nr 1/2000.

Referat er godkjent av

Ann Mari Damengen Gulbrandsen

Alf Holter

Ønsker du å bli medlem i Sørkedalen historielag

Det eneste du trenger å gjøre er å innbetale 100 kr pr person til postgirokonto 0532 1193341 så er medlemskapet for år 2000 i orden.

Støttemedlem for firmaer/bedrifter/institusjoner/foreninger medlemskontingent minst 300 kr pr år.

Hva er dette ?

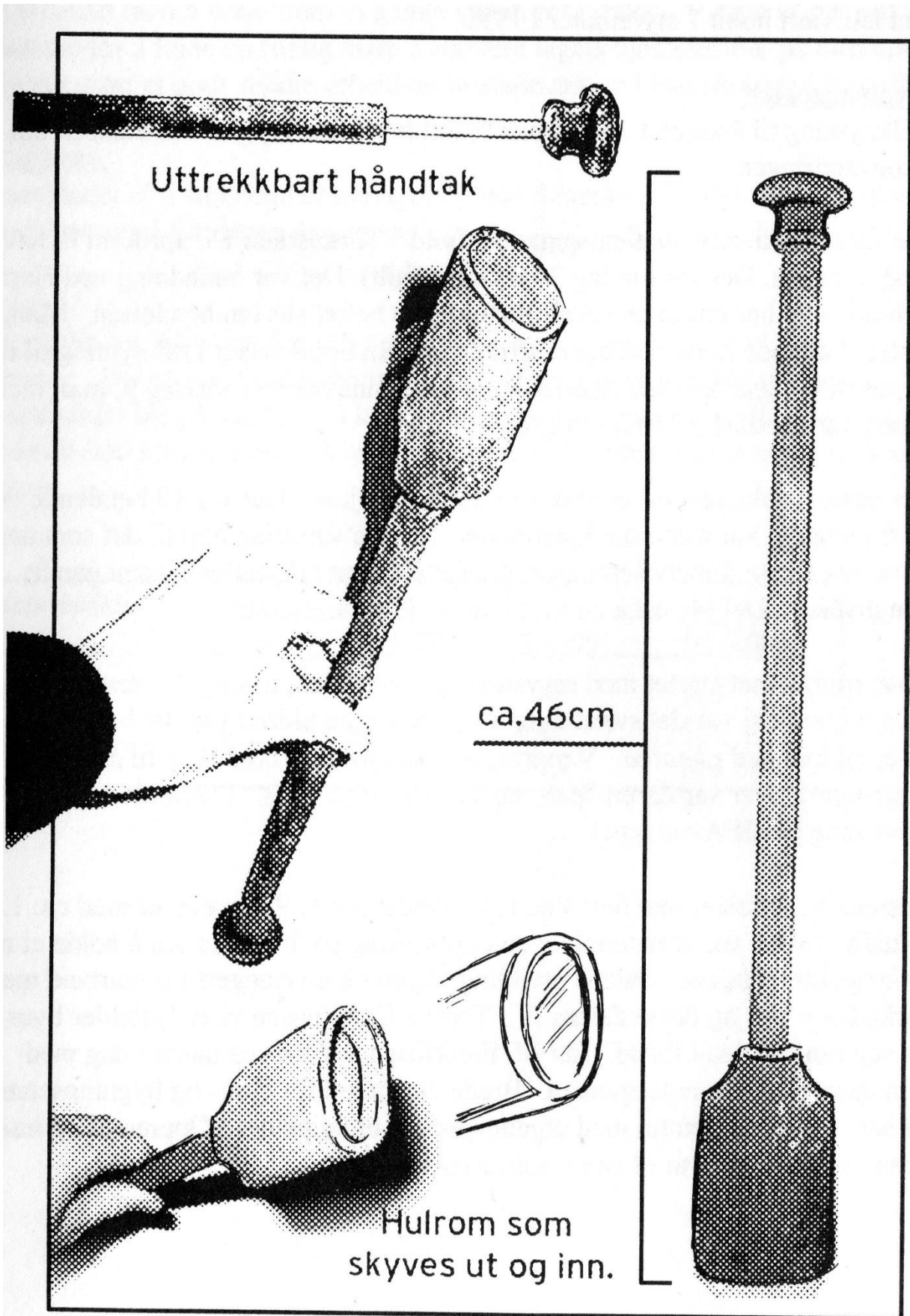
ja, vi lurer på hva dette egentlig er og hva det kan ha vært brukt til. Det er et solid verktøy i støpejern som Thorleif Bakk fant under låvegulvet. Studer tegningen til Stian, og har du noen tips så kontakt Thorleif på telefon 22 49 91 60. Vi tar den med på årsmøtet.

Denne etterlysningen hadde vi i forrige nummer, og Thorleif fikk to telefoner som begge fortalte det samme, fra Arne Bråthen og Thorbjørn Haugesten på Bogstad. Det var en medisinpumpe som ble brukt for å få medisin i dyrene, begge to refererte til hester. Medisinen ble fylt i rommet, og så ble det hele stukket i munnen på hesten, så trykket en på spaken, så hesten måtte svelge unna, og medisinen kom dit den skulle.

Så det var med andre ord et veterinær redskap.

Tegningen ser du på neste side.

Etterkommere av Morten Zachariassen Grøttum

- 1 Morten Zachariassen f. 1724 d. 1801
 - gift1 13 feb 1748 Anne Rasmusdatter f. 1714 d. mar 1761
 - gift2 Ingeborg Kjøstelsdatter
 - gift3 Kari Larsdatter f. 1727 d. 1809

OSV.

Som Dag Fredriksen skrev i nummer 3/1999: Dessverre mangler jeg «kjøtt» på enkeltpersonene. Det jeg har skrevet bærer derfor preg av oppramsing. Mange Sørkedøler vet sikkert om anekdoter og historier, for jeg er helt sikker på at mange i Sørkedalen har Morten Zachariassen som ane. Det kunne være artig å finne ut hvor mange tusen etterkommere det finnes. Hvis det er av interesse står jeg gjerne som adressat for disse opplysningene. Skriv gjerne ned episoder fra enkeltpersoners liv. Påfør ektefeller, barn, yrker og alle nødvendige datoer. Opplysningene vil etter hvert overleveres Sørkedalen Historielag og noe vil antakelig kunne benyttes i senere utgaver av «På stubben».

Opplysninger som kan være artige for noen, men pinlige for nålevende vil selvfølgelig ikke bli offentliggjort. Det samme gjelder også fødselsdatoer på nålevende.

Materiell kan sendes meg på e-mail: dfredrik@online.no Tlf privat: 22 62 32 01

Eller til postadresse: Dag Fredriksen, Ljan Terrasse 1, 1169 OSLO

Dag ønsker fortsatt kommentarer, så kom med dine. Trenger du kopi av listen som stod i nr. 3/1999, med etterkommerne så kan du også ta kontakt med Rolf Mellem.

Ønsker du å bli medlem i Sørkedalen historielag

Innbetal 100 kr pr person til postgirokonto 0532 1193341 så er medlemskapet for år 2000 i orden.

Støttemedlem for firmaer/bedrifter/institusjoner/foreninger medlemskontingent minst 300 kr pr år.

Boken om Bærumsmarka

utgitt av Trygve Christensen, som her har kommet med en ny flott bok.

Boken er absolutt verdt å lese både for de som har et forhold til marka og som burde ha det. Den koster 250 kr, er på 130 sider i stort format.

Den selges i bokhandlene og du får også kjøpt den på Samvirkelaget.

ISBN 82-992916-2-3

Turbok for Ullern

Boken er utgitt av Bydel Ullern og Ullern historielag og er utarbeidet av Øivind Rødevand. Her har du muligheten til å få bra kjennskap til Ullern bydel. Det er en tiltalende trykksak.

Boken er på 130 sider og den fås kjøpt i bokhandlene i distriktet til en pris av 200 kr.

ISBN 82-91666-02-4

Arrangementer:

Torsdag 8. juni er dagen for årets Markatur med buss

Avreise fra parkeringsplassen ved Åmotsbrua kl. 18.00 (presis).

Denne gangen går turen til **Heggeliseter**. Det vil bli gitt orientering om stedets historie, og regner også med å ta noen stopp på veien. Vi får servert kaffe og litt å bite i på Heggelia.

Påmelding innen 31. mai 2000 til Trygve Christensen 22 14 71 38
eller Astrid L Dalin 22 14 29 06

Pris 120 kr pr. hode (inkludert servering), barn under 12 år halv pris.

Lørdag 16. september kl. 13.00 med start fra Styggdalen ved Strøm,

blir årets første høstarrangement, så kryss av i almanakken.

Det blir en rusletur Sør i dalen, Styggdalen, Jegersborg, Bogstad, Strømsbråten, etc. - nærmere program kommer.

Alle er velkommen til arrangementene!!!